8.11.2021
HE 175/2021 vp
Verojaostolle

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta.

Lakimuutoksessa ehdotetaan veron laskua mietojen oluiden osalta niin, että 2,8–3,5 tilavuusprosenttia sisältäviä oluita verotettaisi aikaisempaa vähemmän, ja alle 2,8 tilavuusprosenttia sisältäviä oluita enemmän. Muutos perustuu EU:n jäsenvaltioille esittämään vapaavalintaiseen lakimuutokseen, jonka avulla nostettaisi mietojen oluiden veroalennukseen oikeuttavaa rajaa.

Aikaisemmassa mietoja oluita koskevassa veromuutoksessa 0,5–2,8 tilavuusprosenttia sisältävien oluiden verotusta nostettiin Suomessa jo niin, että niiden verotus ei olisi matalampi kuin alkoholittomien oluiden tai virvoitusjuomien. Muutos oli tärkeä, sillä alkoholittomia tuotteita ei tulisi verottaa yhtä paljon kuin alkoholia sisältäviä juomia.

Lakimuutoksella perusteluna on, että panimot saisivat lisää pontta kehittää uusia, aikaisempaa miedompia tuotteita kuluttajille. Valikoiman kasvattaminen saattaa kuitenkin tuoda lisää alkoholituotteita markkinoille ja lisätä vähittäismyynnin valikoimaa. Viimeisimmän alkoholilain uudistuksen myötä valikoima on vähittäismyynnissä jo kasvanut ja uusia tuotteita on tullut jatkuvasti markkinoille.

Kuten lausuttavan lakimuutoksen perusteluissa todetaan, ei muutoksen vaikutusta kulutustottumuksiin eikä alkoholin kokonaiskulutukseen voida arvioida ennalta. On mahdollista, että halvemmat hinnat houkuttelevat kuluttajia valitsemaan miedompia tuotteita. On yhtä mahdollista, että miedompien tuotteiden kysyntä kasvaa samalla kuin vahvempien tuotteiden myynti pysyy samana. Kasvua saattaa syntyä esimerkiksi valikoiman laajentuessa. Kansanterveyden näkökulmasta ei ole perusteltua laskea alkoholituotteiden veroja, sillä veronalennusten on myös aikaisemmin huomattu lisäävän alkoholihaittoja yhteiskunnassa. Ehdotetun lakimuutoksen terveysvaikutukset jäänevät kuitenkin vähäisiksi.

Lakiluonnoksessa on myös esitetty pienpanimoille mahdollisuuksia todistaa pienpanimokelpoisuutensa yhä helpommin. Uudistuksella halutaan vähentää hallinnollista taakkaa sekä helpottaa kotimaisten pienpanimotuotteiden myyntiä muihin EU-maihin mahdollistamalla pienpanimoalennukset myös muualla kuin suomessa. Säännösmuutos on jäsenvaltioita velvoittava. Valinnainen säädös koskee pienten riippumattomien panimoiden verotusta, joka on matalampi kuin suurtuotannossa. Suomessa on jo nyt käytössä veronalennus panimoille, jotka tuottavat alle 10 miljoonaa litraa olutta.

EHYT ry puoltaa ehdotusta siitä, että pientuotantoalennusta ei laajennettaisi oluen lisäksi muihin alkoholijuomiin tai tislaamoihin. Koska esityksen kaltaisia toimijoita ei ole Suomessa montaa, on mahdollista, että verohelpotukset koskisivat ulkomailta tuotuja tuotteita. Laajennetut verohelpotukset myös houkuttelisivat uusia toimijoita perustamaan pientuotantoyrityksiä.

EHYT ry haluaa huomauttaa, että pienpanimoiden saama tuki on tällä hetkellä laajaa. Pienpanimoiden valmistamat tuotteet ovat kansanterveyden näkökulmasta yhtä haitallisia kuin suurpanimoiden vastaavat tuotteet, eivätkä työllisyys- tai talousaspektit voi kokonaan mennä hyvinvoinnin ja terveyden edelle. Vaikka pienpanimoiden määrä on kasvanut, ja vaikka niiden tuotteet ovat suosittuja, ei ole poissuljettua, että verohelpotusta saaneet panimot myöhemmin myydään suurpanimoille. Nyt valmisteilla olevat lakimuutosten kohdalla täytyy ottaa huomioon myös mahdolliset tulevat muutokset alkoholimarkkinoilla sekä kansainvälisesti että Suomessa.

Marja Pakarinen, va. toiminnanjohtaja
Helsingissä 8.11.2021
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry